

УДК 622.99.931

ОГЛЯД ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ СОНЯЧНОЇ ЕНЕРГІЇ В АПК

Пушак Р. І.

Науковий керівник: к.т.н., в. о. доц. Коробка С. В.
ЛНАУ, м. Львів, Україна

Постановка задачі, аналіз останніх досліджень та публікацій. Запропонувати, ефективне застосування сонячних установок із заміщення традиційних джерел енергії, відновлюваними в АПК, зокрема сонячною наприкладі фотомодулів. Аналіз літературних джерел дає змогу простежити рівень пошуку найбільш ефективних напрямків використання сонячної енергетики в АПК із заміщення традиційних джерел енергії, відновлюваними, зокрема сонячною. Розроблена низка методик визначення оптимальної структури, комплексів сонячних установок для виконання різних операцій.

Мета досліджень. Обґрунтувати, найбільш ефективний напрямок використання сонячної енергетики наприкладі сонячних фотомодулів.

Основні матеріали досліджень. Сонячний фотомодуль – це батарея взаємозв'язаних елементів, з'єднаних прозорим покриттям. Чим інтенсивніше світло, що падає на фотоелементи, і чим більше їх площа, тим більше виробляється електрики і тим більша сила струму.

Модулі класифікуються за піковою потужністю у ватах (Вт). Один піковий ват – технічна характеристика, яка вказує на значення потужності установки в певних умовах, тобто коли сонячне випромінювання в 1 кВт/м^2 падає на елемент при температурі $25 \text{ }^\circ\text{C}$. Така інтенсивність досягається за добрих погодних умов і позиції Сонця в zenіті. Щоб виробити один піковий ват, потрібний один елемент розміром $10 \times 10 \text{ см}$. Крупніші модулі, площею $1 \text{ м} \times 40 \text{ см}$, виробляють близько $40\text{-}50 \text{ Вт}$. Проте сонячна освітленість рідко досягає величини 1 кВт/м^2 . Більш того, на Сонці модуль нагрівається значно вище за номінальну температуру. Обидва ці чинники знижують продуктивність модуля. У типових умовах середня продуктивність становить близько $6 \text{ Вт}\cdot\text{год.}$ в день і $2000 \text{ Вт}\cdot\text{год.}$ в рік. $5 \text{ Вт}\cdot\text{год.}$ – це кількість енергії, споживана $50\text{-}ватною$ лампочкою впродовж 6 хвилин ($50 \text{ Вт}\cdot\text{год}\cdot 0,1 \text{ Вт}\cdot\text{год.} = 5 \text{ Вт}\cdot\text{год.}$) або портативним радіоприймачем впродовж години ($5 \text{ Вт}\cdot\text{год}\cdot 1 \text{ год.} = 5 \text{ Вт}\cdot\text{год.}$).

Сонячний фотомодуль виробляє постійний струм, зазвичай з напругою 12 В . Є безліч електроприладів – ламп, телевізорів, холодильників,

вентиляторів, інструментів тощо, які працюють від постійного струму у 12 В. Фотоелектричні системи з акумулятором можна пристосувати для живлення устаткування постійного або змінного струму. Для того щоб користуватися звичайними приладами змінного струму, необхідно додати до системи між акумулятором і навантаженням, блок регулювання потужності (інвентор). Хоча в процесі перетворення постійного струму в змінний деяка кількість енергії втрачається, завдяки інвертору фотоелектрична енергія може використовуватися нарівні із звичним енергопостачанням (живити побутову техніку, освітлювальні прилади або комп'ютери). Система влаштована так: фотоелектричний модуль сполучений з акумулятором, а той, у свою чергу, з навантаженням. У денні години фотоелектричні модулі заряджають акумулятор. Енергія в міру необхідності надходить на навантаження. За допомогою простого контролера заряду акумулятор заряджається. При цьому подовжується термін його життя, забезпечується захист від перенавантаження і від повної розрядки. Акумулятор здатний розширити сферу застосування фотоелектричної панелі, але вимагає певного обслуговування. Потрібно періодично перевіряти рівень рідини в негерметичних акумуляторах, до того ж їх необхідно захищати від низьких температур. Сонячний фотомодуль з акумулятором постачає користувачеві електрику тоді, коли вона необхідна. Кількість накопиченої електроенергії залежить від потужності фотоелектричних модулів і від типу акумулятора. Розширення модуля або додавання акумуляторів збільшує вартість системи, тому для визначення її оптимального розміру потрібно ретельно вивчити енергоспоживання. Фотоелектричний модуль може працювати лише в денний час і при світлі Сонця. Для компенсації цього недоліку до системи під'єднують акумулятор. Він заряджається від сонячного генератора, запасає енергію і робить її доступною у будь-який час. Навіть за найнесприятливіших умов і у віддалених пунктах фотоелектрична енергія, що зберігається в акумуляторах, може живити необхідне устаткування. Завдяки акумуляції електроенергії фотоелектричні системи є надійним джерелом електроживлення вдень і вночі, у будь-яку погоду.

Висновки. Отже, для використання сонячної енергії в комунальному господарстві розроблено та використовується достатньо систем, зокрема для нагріву води, автономного енергоживлення побутових будівель тощо. В АПК також приділяється велика увага використанню сонячної енергії, зокрема для автономного енергозабезпечення низькотемпературних джерел енергії, наприклад геліосушарок. Це є важливим напрямом, який потребує подальших наукових досліджень, що до вдосконалення робочих процесів та розробки конструктивних елементів тощо.